

AZ MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG 2008. ÉVI JELENTÉSE A MAGYARORSZÁGON RITKA MADÁRFAJOK ELŐFORDULÁSÁRÓL

MME Nomenclator Bizottság

Abstract

MME NOMENCLATOR BIZOTTSÁG (2010): The 2008 report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee on rare birds in Hungary. *Aquila*, p. .

For the 21st report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee 171 records were considered of which 81% were accepted (118 records of 35 different species an one record of a hybrid bird in Category A, two records of one species in Category C, four records of four species in Category D_A, seven records of three species in Category D_E, four records of three species in Category E, and also three breeding records of three species were accepted). Highlights of 2008 were the first Hungarian records of *Anas americana*, *Calidris maritima* and *Emberiza rustica*.

Authors' address: *MME Nomenclator Bizottság*, H-1121 Budapest, Költő utca 21. nomenclator@birding.hu

Key words: rarities report, Hungary.

Tengeri partfutó (*Calidris maritima*) 2008. november 14–15., Balatonyörök, móló (fotó: Simay G.)

Bevezetés

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Nomenclator Bizottsága (MME NB) 2008-ban az év során észlelt és jelentett ritkaságok mellett néhány korábbi adatot is megvizsgált. E jelentés tehát a 2008-as adatok mellett korábbi, de az MME NB által ebben az évben megvizsgált adatokat is tartalmaz.

A 2008. évi adatok lezárása és összesítése céljából az MME NB 2009. szeptember 4-én Hortobágyon ült össze. 2008-ban az alábbi személyek vettek részt a bizottság munkájában (ábécé sorrendben): *Kern Rolland, Nagy Tamás, ifj. Oláh János, Selmeczi Kovács Ádám, dr. Sós Endre, Tar János* és *Zalai Tamás* (titkár).

E jelentés összeállítása során a Nomenclator Bizottság 171 adatot vizsgált. A beküldött jelentések közül a bizottság 35 faj 118 és egy hibrid madárfaj adatát fogadta el A kategóriába, egy faj két adatát C, négy faj négy adatát D_A, három faj 7 adatát D_E, három faj négy adatát E kategóriába; illetve három faj három költési adatát hitelesítette (mely összesen 81%-a a megvizsgált adatoknak).

A korábban elfogadott adatok az MME NB összefoglaló jelentésében található meg (MME NB in press). A legfeljebb tizenöt hitelesített adattal rendelkező fajok esetében az előfordulások 1997 végéig illetve 2008. május

30-ig összesítve is megtalálhatók Magyarország madarainak névjegyzékének legutóbbi kiadásában (Magyar et al., 1998, MME NB 2008).

A fajok neve mögött zárójelben olvasható számadatok a faj bizonyított magyarországi előfordulásainak számát jelentik 2008-cal bezárólag. Az előfordulások számát és az összes példányszámot törtjel választja el (amennyiben csak egy szám van feltüntetve, ez az előfordulást és az egyedszámot is jelenti).

A megfigyelés helyeül legtöbbször a közigazgatási településhatárt adtuk meg, és ettől csak kivételes esetben térünk el (pl. a Fertő környéki adatok esetében rendszerint a legközelebbi település nevét tüntettük fel). Rendszerint mindazok nevét feltüntettük, akik a madarat elsőként megtalálták, meghatározták, és az észlelésről jelentést készítettek. Amennyiben viszont a madarat háromnál több személy találta, a további megfigyelőkre rendszerint *és társaik* megjegyzéssel utalunk. Abban az esetben, ha az adott példányt az első megfigyelést követően más megfigyelők is látták, rájuk *és mások* kifejezéssel utalunk.

Ezúton is felhívjuk tagtársaink figyelmét, amennyiben olyan ritka madár előfordulási adatával rendelkeznek, melyet a Nomenclator Bizottság a részére beküldött jelentés hiányában még nem bírált, készítsenek jelentést az adatról, és a hitelesítés érdekében juttassák el a bizottság titkára címére, lehetőség szerint elektronikus formában (Zalai Tamás, e-mail: nomenclator@birding.hu, vagy H-1121 Budapest, Költő u. 21.). A jelentés elkészítésének módjáról egyebek mellett a *Partimadár* 1994/2. számában közölt irányelvek a mérvadók (Magyar, 1994). A jelentések bármilyen formában készíthetők, de mind az elkészítés, mind a bírálatok során könnyebbséget jelent a Bizottság által rendszeresített *Jelentőlap* használata (a bizottság bármelyik tagjától kérhető, de elérhető az MME Nomenclator Bizottság honlapján is: <http://www.birding.hu/contents/mmebizottsag.jsp>).

Felhívjuk a figyelmet továbbá arra, hogy az AERC (Association of European Rarities Committees, <http://www.aerc.eu>) ajánlása szerint kívánatos a rendkívül ritka fajok legalább első tíz előfordulási adatának az egyenkénti, a megfigyelések körülményeit és a madár részletes leírását is tartalmazó, önálló közleményben való publikálása valamelyik hazai szaklapban, lehetőleg olyanban, amelyik idegen nyelvű (angol vagy német) összefoglalókat is közöl a cikkekről (pl. *Aquila*). Kérjük a megfigyelőket, hogy – szakítva az eddigi rossz szokással – a jövőben erről se feledkezzenek meg.

Az el nem fogadott adatok a jelentés végén található a megfigyelők nevének feltüntetése nélkül. Ezeknek az adatoknak csak kisebb részénél volt a megjelölt madárfaj egyértelműen kizárható és az észlelt egyed más fajnak határozható, a többi esetben valószínűsíthető volt ugyan a faj, de a beküldött dokumentumok alapján mégsem volt egyértelműen meghatározható. Minthogy ezek az adatok nem abszolút bizonyosságúak, a madártani szakirodalomban kerülendő a rájuk való hivatkozás. Sajnálatos módon több esetben érkezett ritka madárfajokról adat dokumentáció (leírás, fénykép stb.) nélkül, különösen régebbi adatok esetén. Amennyiben a megfigyelést nem dokumentálták, azt még elbírálni sem tudtuk, és ezért automatikusan az el nem fogadott adatok között szerepeltettük.

A jelentésben felsorolt adatokra történő hivatkozás esetén, amennyiben az MME NB jelentésén kívül más forrás nem adható meg (minthogy azt máshol nem publikálták még), javasoljuk a megfigyelők nevét is feltüntetni a következő példához hasonlóan: „Kenti csér (*Sterna sanvicensis*) 2008. július 10. Balatonberény, strand 2 ad. (nászruhából vedlő) pld. (Gál Sz. in *MME NB, 2010*)”.

A hitelesítendő fajok körét érintő változások

2010 január 1-től feloldottuk a leíraskötelezettséget a következő fajok esetébe az ország teljes területére: kis lilik (*Anser erythropus*), örvös lúd (*Branta bernicla*) - kivéve a *bernicla* alfaj esetében, vörös ásólúd (*Tadorna ferruginea*), pehelyréce (*Somateria mollissima*) és fakó rétihéja (*Circus macrourus*). 2010. január 1-től kiterjesztettük a leíraskötelezettséget a törpevízicsibe (*Porzana pusilla*) és a kövirigó (*Monticola saxatilis*) esetében. A vörös ásólúd (*Tadorna ferruginea*) 2010 január 1-ét követő adatai egységesen átkerülnek C kategóriába.

Személyi változások

2009. január 1-től *iff. Oláh János* tíz éves megbízatása lejártával leköszön Nomenclator Bizottsági tagságáról, helyette a bizottság *Simay Gábor*t választotta új tagnak. Ezúton köszönjük meg *iff. Oláh János*nak tíz éves tagsága alatt végzett áldozatos és önkéntes társadalmi munkáját. A Bizottság *Dr. Sós Endre* tagságát további egy évvel meghosszabbította.

A 2008. év nevezetességei

2008-ban az MME NB három új madárfajt fogadott el hazánk madarainak névjegyzékébe: az álarcos réce (*Anas americana*) és az erdei sármány (*Emberiza rustica*) első hazai előfordulása mellett, először bizonyosodott be teljes mértékig hitelesíthetően a tengeri partfutó (*Calidris maritima*) előfordulása is a mai Magyarország területén. Szintén először sikerült bizonyítani hazánkban a barázdabillegető brit alfajának (*Motacilla alba yarrellii*) és a házi veréb olasz alfajának (*Passer domesticus italiae*) előfordulását. Ez utóbbi madár D_E kategóriába került, származásának bizonytalan volta miatt. A barátkeselyű (*Aegypius monachus*) 2008-as megfigyelése révén átkerült B kategóriából D_A kategóriába.

További említésre méltó adatok 2008-ben: a rövidcsőrű lúd (*Anser brachyrhynchus*) 14., az örvös réce (*Aythya collaris*) 3., a jeges búvár (*Gavia immer*) 12. és 13., a Baird-partfutó (*Calidris bairdii*) 3. és 4., a nyílfakú halfarkas (*Stercorarius longicaudus*) 1967 utáni 9., a sarki csér (*Sterna paradisea*) 13., a kucsmás poszáta (*Sylvia melanocephala*) 3., a vándorfűzike (*Phylloscopus inornatus*) 12-15., a vörösféjű gébics (*Lanius senator*) 1973 óta 6., és a szalagos keresztcsőrű (*Loxia leucoptera*) 5. előfordulása.

Az MME NB által 2008-ban elfogadott adatok – Accepted records in 2008

A Magyarországon hitelesítetten előfordult madárfajok egyes adatait az AERC (Association of European Rarities Committees) által elfogadott elvek alapján, de a kategóriákat némileg módosítva soroltuk be. Az egyes kategóriák meghatározása a legújabb névjegyzék (MME NB 2008) bevezetőjében, az elbírálendő fajok listája az MME Nomenclator Bizottság honlapján (<http://www.birding.hu/contents/mmebizottsag.jsp>) található meg.

A kategória

Kis hattyú (*Cygnus columbianus*) (26/72)

2008. január 25 – március 10. Hortobágy, Borsós 7 ad. pld. (Szilágyi A. és mások);

2008. március 7–14. Sáp, Kásás, 2 ad. és 2 imm. (2y) pld. (Bene Gy., Schelnik J., Borúzs A. és mások);

Kis hattyú (*Cygnus columbianus*) 2008. január 25 – március 10. Hortobágy, Borsós (fotó: Szilágyi A.)

Rövidcsőrű lúd (*Anser brachyrhynchus*) (14/143)

2008. január 17–23. Sarród, Lászlómajor és Fertőújlak, Nyéki-szállás 2 ad. pld. (Hadarics T. és mások);

Kis lilik (*Anser erythropus*)

2008. január 7. Fertőendréd, szántó 2 ad. pld. (Pellinger A., Tamás Á.); 2008. január 16–18. Sarród, Lászlómajor 1 ad. pld. (Pellinger A.); 2008. január 20–24. Sarród, Lászlómajor 2 ad. pld. (Pellinger A., Pintér B., Verseczki N. és mások); 2008. február 3. Fertőújlak, Fésűs-sarok 1 ad. pld. (Tamás Á., Horváth G.); 2008. február 8. Fertőújlak, Fésűs-sarok 2 ad. + 2 imm. pld. (Tamás Á.); 2008. február 13 – március 15. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 2 ad. pld. (Pellinger A., Tamás Á.); 2008. február 19. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 ad. + 1 imm. pld. (Pellinger A.); 2008. február 29. – március 3. Fertőújlak, Borsodi-dűlő és Sarród, Lászlómajor 1 ad. pld. (Pellinger A.); 2008. március 4. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 imm. pld. (Tamás Á., Szász E.);

2008. január 12. – február 22. Geszt, Begécsi-víztároló és környéke max. 2 ad. pld. (Horváth G., Simay G., Mazula A. és mások); 2008. február 23. Geszt, Kivágás 4 ad. pld. (Horváth G. és társai);

2008. január 25. – március 14. Pusztaszer, Vesszős-szék és Büdös-széki-pusztaszer 2 ad. pld. (Nagy T.); 2008. január 25. Pusztaszer, Vesszős-szék 1 ad. tojó pld. (Nagy T.); 2008. február 8. Pusztaszer, Vesszős-szék 1 ad. hím pld. (Nagy T.); 2008. február 21. Pusztaszer, Büdös-széki-pusztaszer 1 ad. + 1 imm. pld. (Nagy T.); 2009. február 29. Tömörkény, Csaj-tó 2 ad. pld. (Nagy T.); 2008. március 3–17. Pusztaszer, Büdös-szék 1 ad. pld. (Nagy T.); 2008. március 14. Pusztaszer, Büdös-szék 2 ad. pld. (Nagy T.);

2008. február 5–17. Geszt, Begécsi-víztároló és Geszt, Kivágás max. 2 ad. pld. (Horváth G. és mások); 2008. február 22. Geszt, Kivágás 4 ad. (Horváth G. és társai); 2008. február 22. Biharugra, Fancsika 2 ad. pld. (Durkó L., Hegyesi A.);

2008. március 2. Kunhegyes, Kolbász 2 ad. pld. (Monoki Á., Kiss Á.);
 2008. március 14. Kardoskút, Fehér-tó 1 ad. pld. (Tar J., Ecsedi Z., Nagy Gy.);
 2008. november 12. Rétszilas, Rétimajor 1 ad. pld. (Molnár Z., Sós E.);
 2008. november 22–24. Abádszalók, Tisza-tó (Abádszalóki-öböl) 5 ad. + 1 imm. pld. (Monoki Á., Kiss Á., Zalai T.);
 2008. október 27. – december 10. Geszt, Begécsi-víztároló 1 ad. pld. (Mazula A., Ferkovics E., Horváth G. és mások); 2008. október 31. Geszt, Begécsi-víztároló 1 ad. pld. (Mazula A., Horváth G., Tóth I.);
 2008. november 2. – december 22. Pusztaszer, Szeri-pusztá 2 ad. és 2 juv. pld. (Nagy T., Boros B.); 2008. november 2 – december 8. Pusztaszer, Szeri-pusztá 1 ad. pld. (Nagy T., Boros B.); 2008. november 10. Pusztaszer, Szeri-pusztá 2 ad. pld. (Nagy T.); 2008. december 1–22. Pusztaszer, Szeri-pusztá 1 ad. és 2 juv. pld. (Nagy T., Boros B.); 2008. december 11–22. Baks, Szeri-pusztá és Pusztaszer, Szeri-pusztá 2 ad. pld. (Nagy T.); 2009. december 15. Pusztaszer, Szeri-pusztá 1 ad. pld. (Nagy T.); 2008. december 15. – 2009. január 20. Pusztaszer, Szeri-pusztá 1 ad. + 1 imm. pld. (Nagy T.); 2009. február 6. Pusztaszer, Szeri-pusztá 1 juv. pld. (Nagy T.); 2009. február 9. Pusztaszer, Szeri-pusztá 3 ad. pld. (Nagy T.); 2009. február 22. Tömörkény, Csaj-tó 1 juv. pld. (Nagy T., Pataki Zs.); 2009. február 23–26. Ópusztaszer, Csajhát és Pusztaszer, Szeri-pusztá 1 ad. pld. (Nagy T., Bolla B.); 2009. március 6–31. Pusztaszer, Szeri-pusztá 2 ad. pld. (Nagy T., Pataki Zs.); 2009. március 6. Pusztaszer, Szeri-pusztá 2 ad. pld. (Nagy T.);
 2008. november 4 – 2009. január 26. Fertőújlak, Nyéki-szállás, Paprét és Borsodi-dűlő, Kapuvár, Kistölgyfapuszta és Nagycenk, Dénesmajor 2 ad. pld. (Hadarics T. és mások); 2008. november 7. Fertőújlak, Nyéki-szállás 1 ad. pld. (Hadarics T., Tamás Á., Pellinger A.); 2008. november 15. Fertőújlak, Nyéki-szállás 1 subad. pld. (Pellinger A., Burzi A.); 2008. december 6. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 4 ad. + 2 juv. pld. (Szász E., Tamás Á.); 2008. december 6–22. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 2 ad. + 3 juv. pld. (Szász E., Tamás Á. és mások); 2009. január 7. Kapuvár, Kistölgyfapuszta 2 ad. pld. (Pellinger A., Tamás Á.); 2009. január 20. Nagycenk, Dénesmajor 2 ad. pld. (Pellinger A., Kugler T.); 2009. február 26. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 ad. pld. (Pellinger A.);
 2008. november 4–6. Berettyóújfalú, Andaháza 2 ad. pld. (Vasas A. és mások); 2008. november 7–10. 3 ad. pld. (Ványi R. és mások); 2008. november 11–13. 1 ad. pld. (Ványi R., Simay G.); 2008. november 15. 2 ad. pld. (Simay A., Simay G.); 2008. november 17. 1 ad. pld. (Simay G., Ványi R.); 2008. november 26. 2 ad. + 1 imm. pld. (Ványi R.); 2008. november 28. 2 ad. pld. (Simay G., Ványi R.); 2008. december 2–5. 1 ad. pld. (Simay G., Ványi R.);
 2008. november 6–11. Bősárkány, Nyirkai-Hany 1 ad. pld. (Pellinger A., Ferenczi M. és mások);
 2008. november 23. Szeged, Nagy-Fekete 2 ad. + 1 juv. pld. (Domján A., Barkóczi Cs.);
 2008. december 17. Poroszló, Felső-járás 2 ad. pld. (Zalai T.); 2009. január 2. Poroszló, Vénasszony-dűlő 1 ad. pld. (Borbáth P.); 2009. január 2. Újlőrincfalva, Garádicsos 2 ad. pld. (Borbáth P.); 2009. január 1–7. Kisköre, Tanya-hely-dűlő 1 ad. pld. (Borbáth P., Zalai T.); 2009. január 7. Sarud, Szérük-lapos 3 ad. pld. (Borbáth P., Zalai T.); 2009. február 2. Poroszló, Szobor-tábla 1 ad. pld. (Borbáth P.); 2009. február 15. Poroszló, Tisza-tó (Valki-medence) 2 ad. pld. (Zalai T.); 2009. március 17. Sarud, Falualja 1 ad. pld. (Zalai T.);

Örvös lúd (*Branta bernicla bernicla*) (1988. óta: 59/67)

2008. január 19. – február 16. Fertőújlak, Ürgedomb és Fésűs-sarok 1 ad. (Hadarics T.; Tamás Á. és mások)
 2008. január 25–29. Tiszacsege, Cserepes 1 ad. pld. (Tihanyi G. és mások); 2008. február 25. – március 7. Hortobágy, Csécsi-halastó 1 ad. pld. (Gál A.); 2008. március 12. Hortobágy, Gáthátja 1 ad. pld. (Tar J.); 2008. március 18. Tiszacsege, Cserepes-puszta 1 ad. pld. (Tar J.);
 2008. február 20. Tömörkény, Szeri-pusztá 1 imm. (2y) pld. (Nagy T.);
 2008. november 2. Dinnyés, Dinnyési-Fertő, 1 ad. pld. (Kupán K., T. Karlsson);
 2009. november 12. Pusztaszer, Szeri-pusztá 1 ad. pld. (Nagy T.); 2009. november 15–22. Tömörkény, Csaj-tó 1 ad. pld. (Nagy T. és társai);
 2008. december 27. Solt, Járáspuszta 1 ad. pld. (Tamás Á., Mácsai R.);

Pehelyréce (*Somateria mollissima*) (2006 óta: 7/12)

2008. szeptember 23–28. Budapest, Duna (FOKA-öböl) max. 5 juv. pld. (Kókay B. és mások);
 2008. november 23. – december 6. Pilismarót, Pilismaróti-öböl 2 juv. pld. (Veszelinov O. és mások);

Jeges búvár (*Gavia immer*) (13)

2008. március 19–31. Balatonlelle, Balaton 1 ad. pld. (Nagy L. és mások);
 2008. június 18. Poroszló, Tisza-tó (Poroszlói-medence) 1 ad. (nászruhás) pld. (Csicsman S., Kamarás M., Pusztai L.);

Jeges búvár (*Gavia immer*) 2008. június 18. Poroszló, Tisza-tó (Poroszlói-medence) (fotó: Pusztai L.)

Pásztorgém (*Bubulcus ibis*) (27/40)

2008. április 19. Tiszacsege, Kecskés 1 ad. (nászruhas) pld. (Tihanyi G.); 2008. május 11. Hortobágy, Akadémiai-libanevelő 1 ad. pld. (Ecsedi Z., Szilágyi A., Oláh J.); 2008. július 3. Hortobágy, Akadémiai-halastó 1 ad. pld. (Kovács G., Hajdúné Vígh K.); 2008. május 3–11. Makó, Montág-puszta 1 ad. (nászruhas) pld. (Engi L., Mészáros Cs.);

Fakó keselyű (*Gyps fulvus*) (n+12)

2008. augusztus 18. Fertőd, belterület, 1 ad. pld. (C. F. Rosmalen);

Fakó rétihéja (*Circus macrourus*)

2008. március 22. Harkakötöny, Harka-tó 1 ad. hím pld. (Kiss T.);
2008. március 24. Szabadkígyós, Nagy-gyöp 1 ad. hím pld. (Németh F.);
2008. május 31. Veszprém, külterület 1 imm. pld. (Váczai M.);
2008. augusztus 19. Hajdúszoboszló, Angyalháza 1 ad. hím (Szilágyi A.);
2008. október 2. Tiszapüspöki, Proletár-földek 1 juv. pld. (Zalai T.);
2008. október 1. Szabadkígyós, Nagy-gyöp 1 ad. hím pld. (Forgách B.);
2008. október 9–10. Újkígyós, Juli-puszta 1 ad. hím pld. (Forgách B.);

Fekete sas (*Aquila clanga*) (1988 óta: A: 69/75, D_A: 1)

2008. október 17. – 2009. február 27. Nagyhegyes, Elepi-halastó 1 ad. pld. (Szilágyi A. és mások) azonos a 2000. óta rendszeresen visszajáró madárral (MME NB in press);
2008. október 31. – november 13. Geszt, Begécsi-víztároló 1 juv. pld. (Horváth G. és társai);
2008. december 12. Sarud, Tisza-tó (Sarudi-medence) 1 imm. pld. (Zalai T.);
2008. december 2–8. Biharugra, Biharugrai-halastavak 1 subad. pld. (Horváth G., Porkoláb M.);
2008. november 11. – december 27. Bősárkány, Nyirkai-Hany 1 juv. pld. (Pellinger A. és mások) azonos az 1993. óta a térségbe rendszeresen visszajáró madárral (MME NB in press);
2008. november 1. – 2009. március 8. Bősárkány, Nyirkai-Hany 1 juv. pld. (Kozma L. és mások);

Törpesas (*Aquila pennata*) (2007 óta: 9)

2008. május 3. Cserépfalu, Szár-hegy 1 ad. (sötét változatú) pld. (Kleszó A.);
2008. május 11. Tard, belterület 1 ad. (világos változatú) pld. (Kleszó A.);
2008. május 15. Karcag, külterület 1 ad. (világos változatú) pld. (Antal L.);
2008. június 3. Dömös, külterület 1 (világos változatú) pld. (Prommer M.);
2008. június 4. Balmazújváros, Paprét 1 ad. (sötét változatú) pld. (Tar J.);
2008. július 8. Balmazújváros, Daru-karinkó 1 ad. (világos változatú) pld. (Tar J., Borza S., Varga L.);
2008. július 25. Besenyőtelek, Tepélypuszta 1 ad. (világos változatú) pld. (Kovács A. és társai);

Törpesas (*Aquila pennata*)

2008. július 8. Balmazújváros, Daru-karinkó
(fotó: Tar J.)

Törpesas (*Aquila pennata*)

2008. július 25. Besenyőtelek, Tepélypuszta
(fotó: Kovács A.)

Feketeszárnyú székicsér (*Glareola nordmanni*) (1990 óta: 22/28)

2008. május 4. – július 16. Kisújszállás, Nagyrét és Dombi-sziget, valamint Karcag, Magyarka max. 2 ad. pld. (Monoki Á. és mások);
2008. május 10. – június 25. Bugyi, külterület 2 ad. pld. (Fodor A., Gyarmati G.; Kókay B. és mások);

Baird-partfutó (*Calidris bairdii*) (4)

2008. február 10–16. Fertőújlak, Nyéki-szállás 1 ad. pld. (Tamás Á., Szász E.; Pellinger A. és mások);
2008. június 11. Geszt, Begécsi-víztároló 1 ad. pld. (Horváth G.);

Baird-partfutó (*Calidris bairdii*) 2008. február 10–16. Fertőújlak, Nyéki-szállás (fotó: Tamás Á.)

Vándorpartfutó (*Calidris melanotos*) (46/64)

2008. augusztus 6–8. Fertőújlak, Ürge-domb 1 juv. pld. (Szász E., Tamás Á.);
2008. szeptember 5–11. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 juv. pld. (Tar J.; Molnár Sz. és mások);
2008. szeptember 9–21. Fertőújlak, Nyéki-szállás max. 2 juv. pld. (Szász E., Eőri D. és mások);
2008. szeptember 20–30. Szeged, Fehér-tó 1 juv. pld. (Domján A., Ampovics Zs. és mások);
2008. szeptember 25. – október 10. Apaj, Ürbői-halastavak 1 juv. pld. (Lendvai Cs., Kókay B. és mások);
2008. október 1. Apaj, Ürbői-halastavak 1 juv. pld. (Kókay B.);
2008. október 5. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó 2 juv. pld. (Borza S. és társai);
2008. október 5. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 juv. pld. (Tar J.);
2008. október 8. Szeged, Szegedi-Fertő 1 juv. pld. (Mészáros Cs., Puskás J., Engi L.);
2008. október 10. Dinnyés, Dinnyési-Fertő 1 juv. pld. (Kiss Á., Vasuta G.);
2008. október 11. Naszály, Ferencmajori-halastó 1 juv. pld. (Lendvai Cs. és társai);
2008. október 25–26. Apaj, Ürbői-halastavak 1 juv. pld. (Hegedűs D. és társai);

Tengeri partfutó (*Calidris maritima*) (1)

2008. november 14–15. Balatonyörök, móló 1 juv. (1y) pld. (Gál Sz., Faragó Á., Kancsal B. és mások);

Terekcankó (*Xenus cinereus*) (61/65)

2008. május 1–9. Kaba, cukorgyári ülepitők 1 ad. (nászruhás) pld. (Oláh J., Ecsedi Z. és mások);
2008. május 14. Kisújszállás, Nagyrét 1 ad. (nászruhás) pld. (Monoki Á.);

Lapocsórú víztaposó (*Phalaropus fulicarius*) (31)

2008. augusztus 8–10. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó 1 ad. (nyugalmi ruhába vedlő) pld. (Katona J. és társai);
2008. szeptember 26. – október 5. Szeged, Fehér-tó 1 juv. (1y) pld. (Engi L. és mások);
2008. október 14. – november 13. Biharugra, Biharugrai-halastavak és Geszt, Begécsi-víztároló 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Horváth G. és társai);

Ékfarkú halfarkas (*Stercorarius parasiticus*) (1988 óta: 51/56)

2008. augusztus 30. – szeptember 21. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 ad. (világos változatú) pld. (Oláh J. és társai);
2008. október 5. Szigliget, móló 1 juv. (sötét változatú) pld. (Bruckner A.);

Nyíl-farkú halfarkas (*Stercorarius longicaudus*) (1967 óta: 9)

2008. szeptember 20. Abádszalók, Tisza-tó (Abádszalóki-öböl) 1 juv. pld. (Bodzás J.), a bizonyító példány a szegedi Móra Ferenc Múzeum gyűjteményében;

Halászsirály (*Larus ichthyaetus*) (105/108)

2008. február 29. Tömörkény, Csaj-tó 1 ad. (nászruhás) pld. (Nagy T.);
2008. július 26. – szeptember 11. Kenderes, Telekhalmi-halastó 1 ad. (nászruhás) pld. (Kiss Á., Monoki Á. és mások);
2008. október 5. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 imm. (1y) pld. (M. Raes, L. Simons);
2008. október 25. Szeged, Fehér-tó 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Mészáros Cs. és társai);

Halászsirály (*Larus ichthyaetus*)
2008. február 29. Tömörkény, Csaj-tó
(fotó: Nagy T.)

Halászsirály (*Larus ichthyaetus*)
2008. július 26. – szeptember 11. Kenderes, Telekhalmi-halastó
(fotó: Monoki Á.)

Heringsirály *graellsii* vagy *intermedius* alfaja (*Larus fuscus graellsii/intermedius*) (17)

2008. január 7. Budapest, Soroksári-Duna 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Kókay B., Kókay Sz.);
2008. május 8–12. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 ad. (nászruhás) pld. (Pellinger A.; Tamás Á. és társai);
2008. október 19. Balatonberény, Balaton 1 imm. (3y) pld. (Cser Sz., Gál Sz.);
2008. december 22. Csanytelek, Síróhegyi-halastó 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Nagy T.);

Heringsirály világos hátú alfaja (*Larus fuscus graellsii/intermedius/heuglini*)

2005. szeptember 18. Dunatetőten, Böddi-szék 2 ad. pld. (Hegedűs D. és társai);
2005. november 26. Tata, Öreg-tó 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Ferenczi M. és mások);
2008. január 14. Visegrád, Szentendrei-sziget 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Tamás Á., Szász E.);

Ezüstsirály (*Larus argentatus*) (1998 óta: 59/92)

2007. december 27. Balatonkeresztúr, hulladéklerakó 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Gál Sz., Horváth L.);
2008. január 2–18. Tihany, rév 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Pánya Cs. és mások); 2008. január 13. Szántód, rév 2 juv. (2y) pld. (Bobor G.); 2008. január 18. Szántód, rév 2 ad. pld. (Kóta A.); **azonosak** a 2007 őszén ugyanitt megfigyelt madarakkal.
2008. január 3–18. Siófok, Balaton 1 ad. pld. (Faragó Á., Gál Sz. és mások); **azonosak** a 2007 őszén ugyanitt megfigyelt madarakkal.
2008. január 13. Zalavár, Kis-Balaton 1 imm. (2y) pld. (Gál Sz., Cser Sz.);
2008. február 28. Tiszacsege, Nagy-Kecskés, 1 imm. (2y) pld. (Tihanyi G.);
2008. szeptember 8. – október 26. Balatonfenyves, Balaton 1 ad. (nyugalmi ruhába vedlő) pld. (Faragó Á., Cser Sz.);
2008. november 14. – december 13. Balatonfüzfő, Balaton 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Faragó Á., Gál Sz., Kancsal B.);
2008. november 23. Balatonöszöd, Balaton, 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Kókay B. és társai);
2008. december 14. Balatonberény, Balaton 1 ad. (nyugalmi ruhás) pld. (Schmidt A., Magyar G., Sós E.);

Csüllő (*Rissa tridactyla*) (1988 óta: 53/59)

2008. április 7. Balatonberény, Balaton 1 imm. (2y) pld. (Gál Sz.);
2008. november 15–16. Balatonboglár, móló 1 juv. (1y) pld. (Faragó Á., Gál Sz. és mások);
2008. december 24. Balatonberény, Balaton 1 juv. (1y) pld. (Gál Sz., Faragó Á., Kancsal B.);

Kenti csér (*Sterna sandvicensis*) (19/45)

2008. július 10. Balatonberény, strand 2 ad. (nászruhából vedlő) pld. (Gál Sz.);

Sarki csér (*Sterna paradisaea*) (13/14)

2008. október 3–9. Szigliget, móló 1 juv. pld. (Bruckner A. és mások);

Barázdabillegető *yarrellii* alfaja (*Motacilla alba yarrellii*) (1)

2008. január 18–29. Fertőújlak, Hídi-major 1 ad. tojó pld. (Fodor A. és mások);

Berki poszáta (*Cettia cetti*) (22, költés: 1)

2008. július 1. Pacsmag, Pacsmagi-halastavak 1 ad. tojó pld. (Molnár Z.), gyűrűzött példány, **azonos** 2006. augusztus 4. Pacsmag, Adorjánpuszta 1 tojó pld. (Aczél G., Molnár Z.) (MME NB in press);
2008. október 23. Szeged, Fehér-tó 1 ad. hím pld. (Torday L. és mások);
2008. október 25. – november 3. Sumony, Sumonyi-halastó 1 tojó pld. (Csihar L.; Staudinger I. és mások), gyűrűzött példány;
2008. november 1–3. Sumony, Sumonyi-halastó 1 hím pld. (Wisztercil J., Staudinger I. és mások), gyűrűzött példány;

Kucsmás poszáta (*Sylvia melanocephala*) (3)

2008. május 7. Ócsa 1 ad. (hím) pld. (Privigyei Cs. és mások), gyűrűzött példány;

Kucsmás posztáta (*Sylvia melanocephala*)
2008. május 7. Ócsa
(fotó: Mészáros József)

Lazúr cinege és kék cinege hibridje (*Parus cyanus x caeruleus*)
2008. november 6. Szeged, Fehér-tó
(fotó: Molnár L.)

Vándorfűzike (*Phylloscopus inornatus*) (15)

2008. szeptember 23. Zalaegerszeg, új köztemető 1 pld. (Faragó Á., Gál Sz.; Cser Sz.);

2008. október 17. Szalonna 1 juv. (1y) pld. (Huber A., Kiss Á.), gyűrűzött példány;

2008. október 23. Szeged, Fehér-tó 1 pld. (Tokody B., Rimóczi A., Kiss O.);

2008. november 3. Tömörd, Nagy-tó 1 tojó pld. (Király G. és mások), gyűrűzött példány;

Vándorfűzike (*Phylloscopus inornatus*)
2008. október 17. Szalonna
(fotó: Huber A.)

Csilpcsalpfűzike *tristis* típusa (*Phylloscopus collybita „tristis”*)
2008. április 2–10. Budapest (Csepel), Tamariska-domb
(fotó: Kókay Sz.)

Csilpcsalpfűzike *tristis* típusa (*Phylloscopus collybita „tristis”*) (6)

2008. április 2–10. Budapest (Csepel), Tamariska-domb 1 „*tristis* típusú” hím pld. (Kókay Sz. és mások);

Lazúr cinege és kék cinege hibridje (*Parus cyanus x Parus caeruleus*) (3)

2008. november 6. Szeged, Fehér-tó 1 juv. (1y) hím pld. (Molnár L., Farkas P.), gyűrűzött példány;

Vörösfejű gébics (*Lanius senator*) (1973 óta: 6, költés: 2)

2008. május 17. Érsekcsanád, Harábó 1 ad. hím pld. (Kalocsa B. és társai);

Szalagos keresztcsőrű (*Loxia leucoptera*) (5/6)

2008. október 23–28. Miskolc, Avas 1 ad. hím + 1 ad. tojó pld. (Simay G., Simay A. és mások);

Szalagos keresztcsőrű (*Loxia leucoptera*) 2008. október 23–28. Miskolc, Avas (fotó: Simay G.)

Karmazsinpirók (*Carpodacus erythrinus*) (31/35)

2008. május 26. – július 8. Felsőmarác, Himfai arborétum 1 ad. hím + 1 ad. tojó pld. (Kis P.; Gál Sz. és mások);

2008. augusztus 24. Biharugra, belterület 1 juv. pld. (Vasas A. és mások);

2009. szeptember 27. Izsák, Kolon-tó 1 juv. (1y) pld. (Nyúl M. és mások) , gyűrűzött példány;

Sövényhármány (*Emberiza cirulus*)

2007. február 7–24. Nagyharsány, Szársomlyó 1 tojó pld. (Ónodi M.);

2008. december 8. – 2009. március 1. Nagyharsány, Szársomlyó 2 tojó pld. (Ónodi M. és mások);

Erdei sármány (*Emberiza rustica*) (1)

2008. október 14–15. Pölöske, horgásztó 1 juv. tojó pld. (Gál Sz., Kancsal B., Faragó Á. és mások);

Erdei sármány (*Emberiza rustica*) 2008. október 14–15.
Pölöske, horgásztó (fotó: Cser Sz.)

C kategória

Níluszi lúd (*Alopochen aegyptiaca*) (C: 12/18, D_E: 1)

2008. február 2–3. Balmazújváros, Virágoskúti-halastó 1 ad. pld. (Varga L. és társai);

2008. augusztus 12–19. Apaj, Ürbői-halastavak 3 pld. (Bordé S., Németh F. és mások);

D_A kategória

Vörös ásólúd (*Tadorna ferruginea*) (1988 óta D_A: 43/56, D_E: 14/18)

2008. október 25. Tiszafüred, Meggyes-lapos 1 pld. (Tihanyi G.); 2008. október 27. Nagyhegyes, Elepi-halastó 1 pld. (Szilágyi A.);

Álarcos réce (*Anas americana*) (1)

2008. március 2. – április 8. Apaj, Alsó-szűnyog-pusztá 1 ad. hím pld. (Laposa D., Hegedűs D., Kókay B. és mások); 2008. március 3. Kiskunlacháza, bányató 1 ad. hím pld. (Gödér R. és társai);

Álarcos réce (*Anas americana*)
2008. március 2. – április 8. Apaj, Alsó-szűnyog-pusztá
(fotó: Kókay B.)

Barátkeselyű (*Aegypius monachus*)
2008. május 1–11. Pusztaszer, Büdös-széki-pusztá
(fotó: Marcus Varesvuo)

Örvös réce (*Aythya collaris*) (3)

2008. május 14. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 ad. hím pld. (Tar J.);

Barátkeselyű (*Aegypius monachus*) (D_A: 1)

2008. május 1–11. Tömörkény, Lyukashalmi-pusztta és Pusztaszér, Büdös-széki-pusztta 1 *subad.* pld. (Tölgyesi Cs., Áron K. és mások), 2008. május 16–23. Geszt, Begécsi-víztároló 1 *subad.* pld. (Horváth G., Porkoláb M. és mások);

D_E kategória

Kanadai lúd (*Branta canadensis*) (C: 7, D_E: 8)

2008. május 3–9. Tiszafüred, Kis-Jusztus 1 *ad.* (*ssp. canadensis*) pld. (Vasuta G. és társai);

Vörös ásólúd (*Tadorna ferruginea*) (1988 óta D_A: 42/55, D_E: 17/21)

2007. június 21. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 *ad.* tojó pld. (Pellinger A., Kvetko R.);

2008. július 3–12. Fertőújlak, Borsodi-dűlő 1 *ad.* hím pld. (Hadarics T. és társai) azonos a 2004. októbere óta a térségben tartózkodó madárral (MME NB in press);

2008. november 2–6. Fertőújlak, Fésűs-sarok 1 *ad.* tojó pld. (Pellinger A., Tamás Á.);

Csuklyás bukó (*Mergus cucullatus*) (4)

2008. január 29 – február 2. Bősárkány, Nyirkai-Hany 1 *ad.* (nászruhás) hím pld. (Ferenczi M. és társai), 2008. március 5. Badacsonytomaj, Balaton 1 *ad.* (nászruhás) hím pld. (Bruckner A. és mások), **azonos** a 2005. december 3 – 2006. január 8. között ugyanitt megfigyelt példánnyal (D. Bastaja, Fodor A., Lendvai Cs. és mások) (MME NB in press);

2008. november 30 – 2009. március 1. Bősárkány, Nyirkai-Hany 1 *ad.* (nászruhás) hím pld. (Tomor Á.; Ferenczi M., Kraft Gy.), **azonos** a 2005. december 3 – 2006. január 8. között ugyanitt megfigyelt példánnyal (D. Bastaja, Fodor A., Lendvai Cs. és mások) (MME NB in press);

Házi veréb „italiae” alfaja (*Passer domesticus italiae*) (1)

2008. március 9. Pécs, belterület 1 *ad.* hím pld. (Bank L. és társai), gyűrűzött példány;

E kategória

Sujtásos fűtyülőlúd (*Dendrocygna bicolor*)

2008. augusztus 30. – november 9. Hortobágy, Hortobágyi-halastó és Akadémiai-halastó, Nagyhegyes, Elepi-halastó max. 4 pld. (Nagy M. és társai);

Mandarinréce (*Aix galericulata*)

2008. március 14. Dusnok, Duna 1 *ad.* (nászruhás) hím pld. (Tamás Á., Benei Zs.);

Szent íbisz (*Threskiornis aethiopicus*)

2008. június 21. – október 25. Apaj, Ürbői-halastavak 1 *ad.* pld. (Nagy G. G., Balácsi P. és mások);

2008. december 1–22. Tihany, rév 1 pld. (Szász E. és mások);

Fészkelések

Bütykös ásólúd (*Tadorna tadorna*)

2008. március 14. – július 10. Királyszentistván, szennyvíztó 2 *ad.* + 9 *pull.* (Szelle E. és mások);

2008. április 17. – augusztus 17. Dunatétlen, Böddi-szék 2 *ad.* + 4 *pull.* pld.; 2008. április 20. – augusztus 17. Dunatétlen, Böddi-szék 2 *ad.* + 2 *pull.* pld. (összesen 2 pár költött) (Sós E., Selmecei K. Á.);

Csörgő réce (*Anas crecca*)

2008. július 3. Hortobágy, Hortobágyi-halastó 1 *ad.* tojó + 4 *pull.* pld. (Tar J., Borza S.);

Nagy őrgébics (*Lanius excubitor*)

2008. május 30. Drégelypalánk, Fekete-patak 2 *ad.* + 3 *pull.* pld. (Papp F.);

El nem fogadott, illetve visszavont adatok – *Records not accepted or withdrawn*

Kis lilik (*Anser erythropus*) 2007. december 9. Kevermes, belterület; **sarki lúd** (*Anser caerulescens*) 2008. február 12. Mosonmagyaróvár; **örvös lúd** (*Branta bernicla*) 2007. december 3–6. Fertőújlak, Nyéki-szállás; **jeges búvár** (*Gavia immer*) 2008. november 24. Szeged, Fehér-tó, **flamingó faj** (*Phoenicopterus sp.*) 2008. április 17. Szeged, belterület; **fakó keselyű**

(*Gyps fulvus*) 2006. május 24. Kevermes; **fakó rétihéja** (*Circus macrourus*) 2008. március 22. Makó, Montág-puszta, 2008. május 1. Poroszló, 2008. május 5. Homokmégy, Paskom, 2008. szeptember 27. Makó, Montág-puszta, 2008. november 25. Nemesahany; **egerészölyv „vulpinus” alfaja** (*Buteo buteo vulpinus*) 2005. augusztus 19. Dunakeszi, Horányi-rév, 2008. május 2. Tiszafüred, Szeles-hát, 2008. május 17. Gyula, Városerdő, 2008. július 20. Bácsbokod, 2008. szeptember 23. Esztergom, 2008. október 31. Makó, Montág-puszta, 2008. október 31. Nagyhegyes, Elepi-halastó; **fekete sas** (*Aquila clanga*) 2008. február 9. Hortobágy, Csécsi-halastó; **törpesas** (*Aquila pennata*) 2008. május 9. Makó, Montág-puszta; 2008. június 3. Dömös (sötét változatú); **fehérkarmú vércse** (*Falco naumanni*) 2002. december – 2003. január Kevermes; **Feldegg-sólyom** (*Falco biarmicus*) 2003. október 12. Balmazújváros, Magdolna-puszta; **szibériai heringsirály** (*Larus fuscus heuglini*) 2008. január 31. Poroszló, Tisza-tó (Valki-medence); **ezüstsirály** (*Larus argentatus*) 2008. január 6. Tihany, rév; **dolmányos sirály** (*Larus marinus*) 2008. október 4. Szeged, Fehér-tó; **sarki csér** (*Sterna paradisaea*) 2008. március 30. Szeged, Szegedi-Fertő; **kékbecsű vöröses csillagos alfaja** (*Luscinia svecica* spp.) 2008. április 29. Hortobágy, Hortobágyi-halastó; **vörösfejű gébics** (*Lanius senator*) 2008. július 31. Budapest, Szilas-patak; **karmazsinpirók** (*Carpodacus erythrinus*) 2008. május 19. Csér, halastavak; **kerti sármány** (*Emberiza hortula*) 2008. május 1. Gulács, Tarpai-rét, 2008. május 15. Gyula, Mályvádi-erdő.

Summary: The 2008 Annual Report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee

This is the twenty-first report of the Hungarian Checklist and Rarities Committee. For this report 171 records were considered of which 81% were accepted (118 records of 35 different species and one hybrid species in Category A, two records of one species in Category C, four records of four species in Category D_A, seven records of three species in Category D_E, four records of three species in Category E, and also three breeding records of three species were accepted). The annual meeting of the Committee was held on 4 September, 2009 in Hortobágy.

Definitions for categories follow the recommendations of the Texel and Heligoland guidelines of the AERC, with the exception of Category D, which is divided into Categories D_A and D_E from 2006. The two figures (divided by a slash) after species names indicate the number of occurrences and individuals up to and including 2008. When only one figure is shown this relates to both occurrences and individuals. For a few species, where the exact number of occurrences is unknown, only the number of records (and individuals) accepted since a particular year is given in brackets (format: year – accepted since then: number of records / individuals)

Since the report is in Hungarian, the following guidelines are given for acronyms and Hungarian words frequently used in the report. Dates are written according to the Hungarian sequence i.e. year, month, day. The date is followed by the place of occurrence, usually the name of the town of municipality followed by the name of the actual locality. Names or numbers of the particular pond of a fishpond system are given after the name of the pond system in brackets. Number of individuals is given before the acronym *pld.* (i.e. „individual”) with notes on plumage, sex or other circumstances of the record. *Hím* means male, *tojó* means female, *2y* means second year immature bird, *nyugalmi ruhás* means „winter (basic) plumage”, *nászruhás* refers to „adult summer (alternate) plumage”. *Gyűrűzött példány* means the bird was netted and ringed. The names of observers are in brackets. *És társai(k)* means „et al.” and it usually indicates that the bird was reported by more than four observers. Reference to publication or photo, where available, is given after the record. Rejected records are listed at the end of the report.

Highlights of 2008 were the first Hungarian record of American Wigeon (*Anas americana*), Purple Sandpiper (*Calidris maritima*) and Rustic Bunting (*Emberiza rustica*). The Cinereous Vulture (*Aegypius monachus*) recorded for the first time since 1950. Also the first accepted observation made of the British subspecies of White Wagtail (*Motacilla alba yarrellii*).

Further noteworthy records for the year were: the 14th record of Pink-footed Goose (*Anser brachyrhynchus*), the 3rd record of Ring-necked Duck (*Aythya collaris*), the 12th and 13th records of Great Northern Loon (*Gavia immer*), the 3rd and 4th records of Baird’s Sandpiper (*Calidris bairdii*), the 9th record of Long-tailed Jaeger (*Stercorarius longicaudus*) since 1967, the 13th record of Arctic Tern (*Sterna paradisaea*), the 3rd record of Sardinian Warbler (*Sylvia melanocephala*), the 12-15th records of Yellow-browed Warbler (*Phylloscopus inornatus*), the 6th record of Woodchat Shrike (*Lanius senator*) since 1973, and the 5th record of Two-barred Crossbill (*Loxia leucoptera*).

Irodalom – References

- Magyar G. (1994): Hogyan dokumentáljuk ritka madarak előfordulását? *Partimadár* 4(2), p. 52–55.
- Magyar G., Hadarics T., Waliczky Z., Schmidt A., Nagy T. & Bankovics A. (1998): Magyarország madarainak névjegyzéke. Madártani Intézet, Budapest, 202 p.
- MME Nomenclator Bizottság (2008): Magyarország madarainak névjegyzéke. Nomenclator avium Hungariae. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest 278 p.
- MME Nomenclator Bizottság (in press): Az MME Nomenclator Bizottság összefoglaló jelentése a Magyarországon ritka madárfajok hitelesített előfordulásairól a 2007-es évvel bezárólag.